

Pääkaupunkiseudun ilmastotyö etenee

Katsaus tammikuu–kesäkuu 2009

Pääkaupunkiseudun ilmastostrategia 2030 hyväksyttiin YTV-kaupungeissa alkuvuodesta 2008. Tässä puolivuositain ilmestyvässä katsauksessa esitellään parhaita esimerkkejä siitä, miten Pääkaupunkiseudun ilmastostrategia 2030 keinot on otettu kunnissa käyttöön.

Seudun ilmastotyötä esitellään myös vuosittain järjestettävässä Pääkaupunkiseudun ilmastoseminaarissa. Ensimmäinen seminaari järjestettiin tammikuussa ja se kokosi yhteen runsaat 200 osallistujaa.

Päästöt laskussa

Pääkaupunkiseudun ilmastostrategian tavoitteena on laskea vuoteen 2030 mennessä asukaskohtaisia kasvihuonekaasupäästöjä vuoden 1990 tasosta 39 %, mikä tarkoittaa 4,3 tonnia CO₂-ekv. asukasta kohden. YTV:n Seutu- ja ympäristötiedon kesäkuussa valmistuneiden laskelmien mukaan pääkaupunkiseudun kasvihuonekaasupäästöt olivat poikkeuksellisen matalat vuonna 2008. Päästöt olivat vuonna 2008 noin 10 prosenttia edellisvuotta pienemmät ollen asukasta kohti laskettuna 5,7 tonnia hiilidioksidiksi laskettuna (t CO₂-ekv.). Tämä on selvästi vähemmän kuin vuonna 1990 (7,1 t CO₂-ekv.). Alhaisemmat päästöt johtuivat kaukolämmön, sähkönkulutuksen ja autoliikenteen päästöjen pienenemisestä, joskin taustalla on myös seudun väkiluvun merkittävä kasvu, mikä näkyy näinä pienentyneinä asukaskohtaisina päästöinä.

Kaukolämmön päästöjä laski leuto talvi ja erityisesti Helsingin voimalaitosten käyttämän kivihiilen korvaaminen vähäpäästöisemmällä maakaasulla. Pääkaupunkiseudun kaukolämmön tuotanto perustuu kuitenkin edelleen pääosin fossiilisiin polttoaineisiin aiheuttaen 36 % seudun kokonaispäästöistä.

Pääkaupunkiseudun sähkönkulutus pysyi lähes ennallaan edellisvuoteen verrattuna, mutta sen päästöt laskivat 14 %. Suomessa ja pääkaupunkiseudulla käytetty sähkö oli poikkeuksellisen vähäpäästöistä, koska vesivoiman saatavuus oli hyvä ja fossiililla polttoaineilla tai turpeella erillistuotettua lauhdesähköä käytettiin tavallista vähemmän.

Autoliikenteen määrä ja kasvihuonekaasujen päästöt laskivat aiemmista vuosista poiketen. Eniten väheni raskas liikenne loppuvuodesta alkaneen taloudellisen taantuman vuoksi.

YTV:n Seutu- ja ympäristötieto on mukana EUCO2 80/50 -EU-hankkeessa, jossa laskettiin 18 eurooppalaisen kaupunkiseudun kasvihuonekaasupäästöinventaarit yhtenevin ja vertailukelpoisin kriteerein. Pääkaupunkiseudun asukaskohtaiset kasvihuonekaasupäästöt olivat kaupunkiseutujen vertailussa hieman keskitasoa matalammat, mutta Tukholman ja Oslon päästöihin verrattuna kaksinkertaiset.

Kaupunkien ohjelmatyö etenee

Helsingin kaupunki oli mukana Euroopan parlamentissa Brysselissä helmikuussa järjestetyssä tilaisuudessa, jossa 350 kaupunkia eri puolilta Eurooppaa allekirjoitti ilmastotavoitteita koskevan kaupunginjohtajien Covenant of Mayors -sopimuksen. Sopimuksen mukaan kaupungit sitoutuvat vähentämään CO₂-päästöjä enemmän kuin 20 prosenttia vuoteen 2020 mennessä, toisin sanoen EU:n nykyistä tavoitetta enemmän.

Osana Helsingin kaupungin ilmastotyötä valmistui keväällä vertaisarviointi Towards Environmental Sustainability; Report of the Peer review of the city of

Pääkaupunkiseudun Ilmastoseminaari pidettiin tammikuussa 2009 ja se kokosi yhteen reilut 200 ilmastoasioista kiinnostunutta osallistujaa.

Helsinki. Raportissa arvioidaan kaupungin toimintaa ekologisen kestävyuden näkökulmasta. Arvioinnin tekivät virkamiehet Rotterdamista sekä englantilainen konsulttiyritys. Helsinki sai kiitosta muun muassa yhdistetystä kaukolämmön ja sähkön tuotannosta sekä siihen liitetystä kaukojäähdytyksen tuotannosta. Myös hyvää joukkoliikennejärjestelmää keuhuttiin. Kiitosta sai myös ilmansuojeluohjelma. Raportin mukaan ilmastonmuutoksen haasteiden ratkaiseminen vaatii kuitenkin vielä avoimempaa virastojen ja kumppanien työtapa. Raportissa huomautettiin, että monet hyvät hankkeet eivät ole valtavirtaistuneet hyviksi käytännöiksi ja asioiden eteenpäinviemiseen toivottiin lisää kunnianhimoa. Helsinkiä kehoitettiin muun muassa parantamaan koko kaupungin, ei ainoastaan kaupungin omien, rakennusten energiatehokkuutta sekä panostamaan enemmän uusiutuvien energialähteiden kehittämiseen.

Helsingin kaupungin strategiaohjelma 2009–2013 hyväksyttiin huhtikuussa ja ilmastoasiat ovat siinä näkyvästi esillä. Kaupungin strategisena tavoitteena on muun muassa kaupunkirakenteen eheyttäminen energialla säästäväksi raideliikenneverkkoon tukeutuen.

Espoon toimenpideohjelma pääkaupunkiseudun ilmastostrategian toteuttamiseksi valmisteltiin ympäristökeskuksen johdolla yhteistyössä kaupungin eri yksiköiden ja luottamushenkilöiden kanssa. Myös kuntalaiset saivat antaa mielipiteensä. Toimenpideohjelmissa on esitetty tavoitteet ja toimenpiteet vastuutahoineen kaudelle 2009–2011. Siinä on myös kuvattu ilmastostrategian toteuttamistoimet kokonaisuudessaan ajanjaksolla 2009–2030. Ilmastostrategian toimenpiteistä on valittu ne, joiden toteuttaminen voidaan aloittaa heti ja jotka ovat Espoole erityisen tärkeitä. Toimenpiteiden toteuttamista seurataan ja tästä raportoidaan vuosittain.

Vantaalla on aloitettu pääkaupunkiseudun ilmastostrategian toteuttaminen laatimalla toimialakohtaiset ilmasto-ohjelmat sen sijaan, että koko kaupungille olisi laadittu yhteinen ilmastonmuutoksen hillintäohjelma. Ohjelmien tekeminen käynnistyi keväällä 2009. Lisäksi kullekin toimialalle on nimetty ympäristövastaava, joka edistää ympäristötavoitteiden toteutumista omalla toimialallaan.

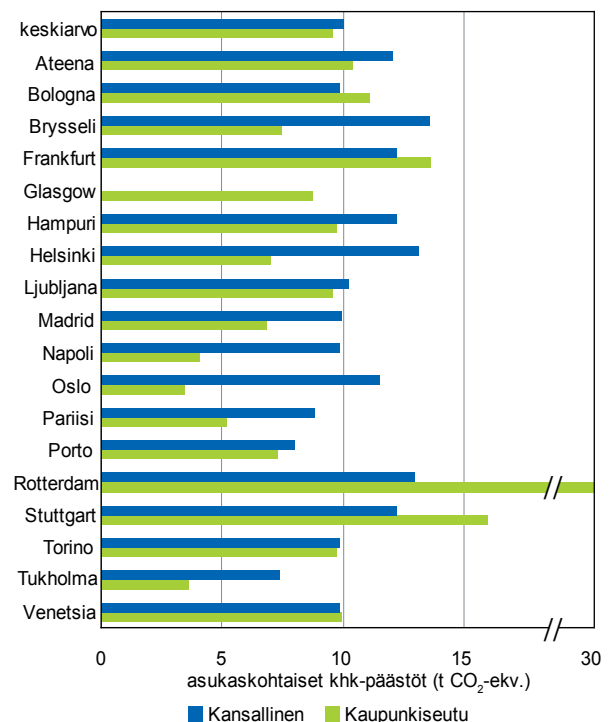
Kauniaisissa on valmisteltu liittymistä työ- ja elinkeinoministeriön energiatehokkuussopimukseen. Tarkoituksena on liittyä sopimukseen syksyllä 2009.

Valtio tukee kaupunkien ilmastotyötä. Keväällä voimaan tulleet valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä

hallituksen kaupunkipoliittiset linjaukset painottavat ilmastonmuutoksen haasteisiin vastaamisen tärkeyttä. Kaupunkipoliittisena tavoitteena suurten kaupunkialueiden tavoitteeksi asetettiin hiilen käytön lopettaminen sähkön ja lämmön tuotannossa 2020-luvulle tultaessa. Maankäytön suunnittelu tulee kytkeä tiiviimmin liikenteen suunnitteluun sekä ilmasto- ja energiastrategioiden toteuttamiseen. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet painottavat Helsingin seudun suunnittelussa erityisesti rakentamista hyvien joukkoliikenneyhteyksien yhteyteen.

Ehdotuksia energiatehokkuuteen

Helsingin kaupunki hyväksyi kesäkuussa työ- ja elinkeinoministeriön ja Helsingin kaupungin välisen energiatehokkuussopimuksen pohjalta laaditun toimintasuunnitelman vuosille 2008–2016. Toimintasuunnitelmassa on kartoitettu energiansäästö-potentiaalit ja kuvaukset siitä, mitä kaupungin on tehtävä saavuttaakseen ohjeellisen yhdeksän prosentin energiansäästötavoitteen sopimusjaksolla 2008–2016. Suunnitelmassa on myös laskettu säästöpotentiaalit

*Kasvihuonekaasupäästöt (t CO₂-ekv./asukas)
18 eurooppalaisella kaupunkiseudulla (vihreä palkki)
sekä vastaavat kansalliset luvut (sininen palkki).
Tiedot EUCO2 80/50 -projektista.*

ja toimet, joilla 20 %:n säästötavoite voidaan toteuttaa. Lisäksi suunnitelmassa esitetään tavoitteiden toteutumisen seuranta ja tarkistaminen. Suunnitelman mukaan suurimmat energiansäästön potentiaalit ovat kaupungin palvelurakennuksille ja asuinrakennuksille tehtävissä korjaustoimenpiteissä sekä uudiskohteiden ja peruskorjauskohteiden matalaenergiarakentamisessa. Toimintasuunnitelman perusteella laaditaan tarkemmat toteuttamisohjelmat hallintokunnittain.

Työ- ja elinkeinoministeriön asettaman Energia-
tehokkuustoimikunnan mietintö ehdotuksista energiansäästön ja energiatehokkuuden toimenpiteiksi valmistui kesäkuussa. YTV oli mukana mietinnön valmistelussa. Mietinnön mukaan määrätietoisilla energiansäästö- ja energiatehokkuustoimilla voidaan saavuttaa 37 terawattitunnin säästö vuotuisessa energian loppukulutuksessa vuoteen 2020 mennessä. Näin säästetty energia vastaa noin 9,3 miljoonan tonnin hiilidioksidipäästöjen vähennystä. Tavoitteeseen pääsemiseen toimikunta esittää 125 toimenpidettä, jotka koskevat yhteiskunnan kaikkia osa-alueita. Toimikunnan mukaan haasteellisiin tavoitteisiin ei päästä kuitenkaan vain yksittäisillä toimenpiteillä, vaan koko yhteiskunnan täytyy ratkaisevasti muuttua. Suurimmat laskettavissa olevat säästöt voidaan saavuttaa uuden ajoneuvoteknologian (8,5 TWh), uudisrakentamisen ja korjausrakentamisen määräysten (4,9 TWh), haastavampien energiatehokkuussopimusten (2,8 TWh) ja laitteiden energiavaatimusten (2,1 TWh) avulla. Toimenpiteet edustavat niin normiohjausta, taloudellisia ohjauskeinoja, informaatio-ohjausta, koulutusta ja osaamista, tutkimusta ja kehitystä kuin muita yksittäisiä menetelmiäkin (esim. energiatehokkuussopimukset ja energiakatselmuks). Energiatehokkuustoimet maksavat itsensä takaisin jo vuoteen 2020 mennessä. Strategian mukaan valtioneuvosto päättää viimeistään syksyllä 2009 toimikunnan ehdotukset saatuaan kiireellisesti käynnistettävistä energiatehokkuustoimista, toiminnan organisoinnista ja rahoituksen kohdentamisesta.

Ruuhkamaksuselvitys ja ehdotus vähäpäästöisten ajoneuvojen edistämiseksi valmistui

Ruuhkamaksutyöryhmä luovutti kesäkuussa liikenneministerille selvityksen Helsingin alueen ruuhkamaksusummallien vaikutuksista. Selvitys osoitti, että ruuhkamaksut toteuttaisivat tehokkaasti liikennepo-

liittisiä tavoitteita Helsingin seudulla: liikennemäärät laskisivat, ruuhkat lievenisivät, matka-ajat lyhenisivät, joukkoliikenteen käyttö kasvaisi, liikenneturvallisuus paranisi ja liikenteen aiheuttamat päästöt vähenisivät. Ruuhkamaksusummallien on arvioitu vähentävän pääväylien liikennemääriä ruuhka-aikana noin 10–30 prosenttia. Ruuhkamaksut tukisivat myös raideliikenteen tuntumassa sijaitsevien työpaikka-, palvelu- ja asuinkeksittymien kehitystä. Kaikki ruuhkamaksusummallit kattaisivat aiheuttamansa kustannusten lisäykset maksutulolla ja olisivat liiketaloudellisesti kannattavia. Muilla keinoilla ei alueellisesti rajatuissa kohteissa päästä yhtä hyvin tuloksiin yhtä taloudellisesti. Ruuhkamaksut tarvitsevat tuekseen kuitenkin myös muita toimenpiteitä, kuten joukkoliikenteen lisäämisen.

Helsingin kaupungin ilmansuojelutyöryhmä on valmistellut ehdotuksen vähäpäästöisten ajoneuvojen kriteereiksi, niiden edistämiseksi ja ympäristövyöhykkeen perustamiseksi. Ehdotuksessa esitetään muun muassa että vähäpäästöisten autojen omistajat saisivat pysäköintietuja ja heille varattaisiin paikkoja liityntä-pysäköinnin alueilta. Ehdotus on kesän ja alkusyksyn aikana laajalla lausuntokierroksella.

Pyöräilyä näkyvämmäksi

Espoossa ja Vantaalla vietettiin Pyörällä töihin -päivää Pyöräilyviikolla toukokuussa. Päivän tarkoituksena on motivoida kunnan työntekijöitä kulkemaan työmatkoja polkupyörällä. Kaupungin yksiköitä rohkaistiin myös osallistumaan valtakunnalliseen kilometrikisaan. Espoon kaupungilta on mukana kisassa 11 ja Vantaan kaupungilta viisi joukkuetta.

Fillari Helsinki -kampanja aloitettiin näyttävästi Pyöräilyviikolla toukokuussa ja se jatkuu syyskuiseen Liikkujan viikkoon saakka. Toimintakampanjan tavoitteena on lisätä polkupyöräilyn määrää pääkaupunkiseudulla sekä saada uusia ihmisiä oivaltamaan pyöräilyn mahdollisuudet ja hauskuus. Kampanja edistää kaupungin tavoitetta pyöräilyn määrän kaksinkertaistamiseksi Helsingissä.

Vuoden 2009 vantaalaiseksi pyöräilijäksi valittiin kesäkuun alussa Matti Pellinen, joka pyöräilee säästä ja vuodenaikasta riippumatta työmatkansa Päiväkummusta lentoasemalle. Vuoden vantaalaisen pyöräilijän valinnan tavoitteena on nostaa pyöräilyä esille itsenäisenä kulkutapana ja hyötyliikuntana sekä motivoida ihmisiä valitsemaan kestävä liikkumistapa.

Energiatehokasta rakentamista

Helsingin kaupunginhallitus hyväksyi kesäkuussa Helsingin ekologisesti kestävästä rakentamisen ohjelman. Ohjelma on yksi Helsingin ekologisen kestävyysohjelman (HEKO) tavoitteista ja toimenpiteistä, ja se on samalla konkreettinen työkalu, jolla edistää ekologisesti kestävästä rakentamisesta ja rakennusten käyttöä.

Ohjelmassa ehdotetaan lukuisia keinoja muun muassa energiatehokkaaseen maankäytön suunnitteluun, rakennusten suunnitteluun, rakentamiseen, käyttöön ja ylläpitoon sekä henkilöstön motivointiin. Ohjelma on laadittu vuosille 2008–2016.

Sitra avasi maaliskuussa Jätkäsaaren energia- ja innovaatiokorttelin Low2No -suunnittelukilpailun. Uudenlaisella suunnittelukilpailulla haetaan kokonaisvaltaisia ratkaisuja energiatehokkaaseen rakentamiseen. Kansainvälisellä kestävästä rakentamisen kilpailulla halutaan osoittaa, että kansalliset ja kansainväliset energiatehokkuustavoitteet voidaan saavuttaa ja jopa ylittää tuottamalla taloudellisesti kestävällä tavalla vetovoimaista ympäristöä. Samalla halutaan saattaa eri alojen suomalaisia ja kansainvälisiä ammattilaisia yhteistyöhön. Kilpailulla kannustetaan myös kaupunkeja ja kuntia rohkeampaan tavoitteenasetteluun ja uusien toimintamallien omaksumiseen uusien alueiden kehittämisessä. Sitran Energiaohjelma haluaa rohkaista kiinteistö-, rakennus- ja energia-aloja ottamaan yhdessä kärkeäpaikka energiatehokkaassa rakentamisessa.

Kehä II varrelle Espoon Suurpeltoon valmisteltiin ympäristöstrategia alueen toimijoiden yhteistyönä. Ympäristöstrategian vision mukaan Suurpelto on ekologinen kaupunginosa, jonka toiminnot ja rakentaminen on järjestetty siten, että niiden ympäristövaikutukset ovat merkittävästi tavanomaista aluetta vähäisemmät. Pitkän tähtäimen tavoitteena on, että vuonna 2030 Suurpelto on hiilineutraali kaupunginosa. Suurpeltoon suunnitellaan hajautetun energiantuotannon mallia, jossa tavoitteena on monien eri energijärjestelmien yhdistäminen sekä uusien innovaatioiden jalkautus käytännön suunnitteluun. Asiasta on valmisteilla selvitys.

Espooseen kesällä 2009 valmistuneessa Vanttilan koulun rakentamisessa panostettiin energiatehokkuuteen kattavasti koko rakennuksen tasolla. Vanttilan koulu on Espoon kaupungin hankkeista ensimmäinen kokonaisvaltaisesti energiatehokas rakennus. Energiatehokkuuteen pyrittiin tehokkaalla tilankäytöllä, kompaktilla arkkitehtonisella ratkaisulla, hyvällä

Vuoden 2009 vantaalaiseksi pyöräilijäksi valittiin kesäkuussa Matti Pellinen.

lämmöneristyksellä sekä suunnittelemalla ja rakentamalla talo tiiviiksi. Myös ilmanvaihto on energiatehokas.

Vantaan Simonkylään valmistui keväällä yksi Suomen ensimmäisistä passiivitaloista. Passiivitalo on suunniteltu siten, että sen energiakulutus on noin 25 prosenttia voimassa olevista rakennusmääräyksistä. Passiivitalossa ei ole perinteistä lämmönjakojärjestelmää, vaan asuinrakennus lämpenee muun muassa ihmisistä, eläimistä, kodinkoneista ja valaistuksesta syntyvällä energialla.

Kauniaisten yhdyskuntalautakunta on kevään aikana tutustunut lähemmin ekorakentamiseen ja meneillään on selvitystyö siitä, miten ekologinen rakentaminen ja ilmastoasiat voitaisiin ottaa huomioon uusien, suunnitella olevien asuinalueiden toteutuksessa.

Helsingin Energian ilmastotoimia

Helsingin Energiassa keväällä tehtyjen laskelmien mukaan hiilidioksidipäästöt alenivat vuonna 2008 edellisvuosien tapaan ja alittivat vuoden 1990 tason, vaikka samaan aikaan energiankulutus on kasvanut runsaalla kolmanneksella. Maakaasun käyttö energiantuotannossa on kasvanut ja se muodosti noin 60 % käytetystä polttoaineesta vuonna 2008. Uusiutuvan energian osuus muodosti 9 % sähkönhankinnasta. Helsingin Energia on ottanut pitkän aikavälin visiokseen hiilineutraalin energiantuotannon vuoteen 2050 mennessä.

Helsingin Energian Ympäristöpennissä sähköä valinneet asiakkaat ovat yhdessä Helsingin Energian kanssa kartuttaneet Ympäristöpennissä sähköä, jonka varat suunnataan uusiutuvaa energiaa edistäviin kohteisiin. Toukokuussa päätettiin, että Helsingin Energian Ympäristöpennissä sähköä kohdennetaan varoja Suomen Hyötytuuli Oy:n Raahen tuulivoimapuiston laajentamiseen. Hanke lisää tuulivoiman tuotantoa noin 30 000 MWh vuodessa.

Helsingin Energia lahjoitti Ympäristöpennissä sähköä -littään myös 30 000 euroa Linnanmäen huvipuiston tuulivoimaloiden rakentamiseen. Vuoristoradan päälle pystytettiin kaksi tuulivoimalaa, joiden tuottama sähkö vastaa määrältään Vuoristoradan kuluttaman sähkömäärää. Linnanmäki kunnostautui muutoinkin ilmastotoasioissa. Huvipuiston käyttämä sähkö on vesivoimalla tuotettua sähköä ja pysäköintialueen mittareihin sähkö tuotetaan aurinkopaneelilla. Uusien laitteiden valaistuksena ovat LED-lamput ja ruokapaikkojen astiat ja ruokailuvälineet ovat biohajoavia.

Helsingin Energia on haastanut joukon kansainvälisesti tunnettuja taiteilijoita suunnittelemaan ympäristötaideteoksia, joiden ideana on ilmentää Helsingin energiankulutusta. Teosten on tarkoitus muistuttaa kaupunkilaisia energiankulutuksen vähentämisen tärkeydestä.

Linnanmäen huvipuiston vuoristoradan päälle pystytettiin kesällä kaksi tuulivoimalaa, joiden tuottama sähkö vastaa vuoristoradan kuluttaman sähkömäärää.

Julkiset hankinnat vihertämään

Hallitus hyväksyi huhtikuussa ympäristöministeriön valmisteleman kestäviä hankintoja koskevan esityksen. Hallitus edellyttää, että valtion keskushallinto noudattaa vuonna 2010 vähintään 70 prosentissa hankinnoistaan ympäristöperusteita ja vuonna 2015 kaikissa hankinnoissaan. Ensi vuonna kolmannes valtionhallinnon ostamasta sähköstä on oltava uusiutuvilla polttoaineilla tuotettua ja uudisrakennusten tai vuokrattavien uusien kiinteistöjen on oltava matalaenergiataloja. Valtio uusii henkilöautopolitiikkansa ja asettaa rajat autojen hiilidioksidipäästöille. Motivaan perustetaan palvelukeskus, helpdesk, auttamaan hankinnoista vastaavia ostamaan oikein. Näillä toimilla halutaan näyttää esimerkkiä muille. Kuntien ja valtion paikallishallinnon suositellaan ottavan ympäristöhuomioon vuonna 2010 vähintään 25 prosentissa hankinnoista ja vuonna 2015 puolessa hankinnoista. Vauhdittaakseen kuntien toimia valtio aikoo edellyttää kestävä kehityksen kriteerejä myöntäessään kunnille avustuksia ja tukia.

Helsingin kaupungin hankintakeskuksessa valmistui keväällä Kestävä kehitys hankinnoissa -projekti. Projektissa selvitettiin kestävä kehityksen periaatteiden ja niitä tukevien käytäntöjen huomioimista yhteishankinnoissa. Tavoitteena on, että kaikkien hankintojen tarjouspyynnöissä asetetaan kriteerejä tavaroiden ja palvelujen ympäristönäkökohdille. Työ jatkuu YTV:n Seutu- ja ympäristötiedon koordinoimassa Julia 2030 -hankkeessa, jonka yhtenä osaprojektina on hankintojen kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen. Projektissa luodaan kasvihuonekaasujen laskentatyökaluja tarjoustun vertailuun ja hankintapäätösten tekoon.

Osana Helsingin kaupungin ekologisen kestävyuden ohjelmaa (HEKO) tuotettiin kaupungin intranettiin helppokäyttöinen Ekohankintaopas, jonka avulla kaupungin hankintatasopimusvalikoimasta voidaan valita vähemmän ympäristöä kuormittavia vaihtoehtoja. Ohjelmakaudella käynnistettiin myös virastojen ekotukihenkilöiden koulutus. Kaupungin virastoissa ja laitoksissa on nyt kaikkiaan yli 360 ekotukihenkilöä. Myös ekotukitoiminnan kehittäminen ja laajentaminen jatkuu YTV:n koordinoimassa Julia 2030 -hankkeessa, jossa eko- ja ympäristötukihenkilöiden verkostoa laajennetaan Espooseen, Vantaalle, Kauniaisiin, Kirkkonummelle ja Keravalle.

Espoossa on sovittu menettelytavat, joilla kestävien hankintojen toimintaohjelmaa toteutetaan. Hankintojen ympäristökriteerien asettaminen on osa kaupungin

hankintapalvelujen työprosessia. Hankintapalvelujen asiantuntijoita koulutetaan myös ympäristöasioissa.

YTV jatkaa työtä jätteen määrän vähentämiseksi

YTV Jätehuolto on jatkanut työtä jätteen synnyn vähentämiseksi. Välineinä ovat muun muassa koulutus, kummikouluohjelma, yhteistyöhankkeet muiden toimijoiden kanssa sekä kohderyhmille suunnatut kampanjat. Kohteina ovat erityisesti yleissivistävät ja ammatilliset oppilaitokset, kotitaloudet, julkishallinnon toimistot ja terveydenhuolto. Esimerkiksi terveydenhuoltoon valmistui alkuvuodesta Parhaat käytännöt -malli jätteen vähentämiseksi. Mallia jalkautetaan kouluttamalla toimipisteiden työntekijöitä yhteistyössä muun muassa Helsingin kaupungin sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin HUS:n kanssa. Myös lukioon ja yläluokille suunnattu sähköinen opetusaineisto Fiksu Opiskelija uudistuu syksyllä.

Kevään aikana YTV toteutti Rokka rikassa -selvityksen ruokajätteen vähentämisestä. Selvityksessä 22 lapsiperhettä Etelä-Suomen alueelta punnitsi kotona syntyvän ruokajätteen. Tulosten mukaan ruokahävikkiä kertyy asukasta kohden keskimäärin 17 kg vuodessa. Kaikesta keittiössä syntyvästä biojätteestä keskimäärin 32 % oli alun perin syömäkelpoista ruokaa eli ruokajätettä. Selvityksestä valmistuu julkaisu syksyllä 2009.

Palkintoja

Helsingin kaupungin ympäristöpalkinto 2009 jaettiin huhtikuussa. Tämän vuoden palkinnon saajaksi etsittiin yritystä, yhteisöä tai yksityishenkilöä, joka on toiminnassaan huomionnut ilmastonmuutoksen ja esimerkillään näyttänyt suuntaa ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi tai kehittänyt valmiuksia sopeutua ilmastonmuutokseen. Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Sauri valitsi voittajaksi City Car Clubin, joka on toiminut Helsingissä yhdeksän vuoden ajan tarjoten kaupunkilaisille yhteiskäyttöisiä autoja. Toiminta on vähentänyt yksityisautojen määrää Helsingissä.

YTV palkitsi tammikuussa vuoden 2008 Luonnonvarojen säästäjänä painotalo Libris Oy:n. Petra-jätevertailun mukaan Libris Oy:n jätemäärät ovat laskeneet huomattavasti viimeisen kolmen vuoden aikana ja jätteiden hyötykäyttöprosentti on 99.

Helmikuussa jaettiin ensimmäistä kertaa Helsingin energiansäästöneuvottelukunnan energiansäästöpalkinto. Kilpailussa oli kaksi sarjaa. Sarjassa 1 haettiin jo aikaisemmin tehtyä ja käytössä olevaa ja sarjassa 2 uutta energiansäästöön tai -tehokkuuteen tähtäävää ideaa. Sarjan 1 voittaja oli ryhmäperhepäiväkotit Arttu, joka ehdotuksellaan "Lakanoista tehdään pyyhkeitä" voitti 4 000 EUR. Päiväkodin menettelyllä voidaan säästää energiaa pyykinpesussa. Sarjassa 2 valittiin kolme voittajaa, joiden ehdotukset liittyivät kaikki toimittajien energiansäästöön. Palkinnon saajat olivat kaupungin henkilöstöä.

YTV:n Reittiopas sai tammikuussa viestintäalan asiakaspalvelupalkinnon. Palkinnon myöntää liikenne- ja viestintäministeriö. Syksyllä 2008 tehdyn tutkimuksen mukaan YTV:n Reittiopas on Suomen kolmanneksi arvostetuin verkkobrändi. Reittiopasta myös käytetään ahkerasti, vilkkaimpina päivinä jopa yli 100 000 kertaa.

YTV palkitsi tammikuussa vuoden 2008 Luonnonvarojen säästäjänä painotalo Libris Oy:n. Vuosittain jaettava palkinto myönnetään pääkaupunkiseudulla toimivalle yritykselle tai yhteisölle, joka on vähentänyt tuottamansa jätteen määrää ja säästänyt siten luonnonvaroja. Libris Oy:n jätemäärät ovat laskeneet huomattavasti viimeisen kolmen vuoden aikana. Petra-jätevertailun mukaan jätteiden hyötykäyttöprosentti on 99, eli kaatopaikalle päättyy vain prosentti jätteistä.

Ilmastotempauksia

Pääkaupunkiseudun kunnat ja YTV osallistuivat WWF:n organisoimaan maailmanlaajuiseen Earth Hour -tapahtumaan lauantaina 28.3., jolloin ihmiset ja organisaatiot ympäri maailman sammuttivat valonsa tunnin ajaksi. Kampanjan avulla ilmaistiin huolta ilmastomuutoksesta ja lähetettiin terveiset Kööpenhaminaan kansainväliselle ilmastokokoukselle tiukempien päästörajoitusten puolesta. Earth Hour -tempaus näkyi myös Helsingin alueen energiankulutuksessa. Kulutus laski tempauksen johdosta arviolta noin 10 MW eli kutakuinkin viiden nykyaikaisen tuulimyllyn huipputehon verran.

Maailman ympäristöpäivän teemana oli tänä vuonna ilmastomuutoksen hillintä. Espoossa päivää vietettiin näyttämällä kaupungin henkilöstölle Yann Arthus-Bertrandin HOME-elokuva maailman tilasta.

Ympäristöjärjestö Dodo istutti kevään aikana kaupunkiviljelmiä joutomaille sekä sisäpihoille Helsingissä ja Turussa. Viljelmiä löytyy muun muassa Helsingin Pasilasta, Suvilahdesta ja Alppilasta. Järjestö myös jakoi kevään aikana kaupunkilaisille pavun ja herneen taimia kasvatusohjeineen. Tarkoituksena on rohkaista kaupunkilaisia viljelemään omaa ruokaa.

Pääkaupunkiseudun Porkkanamafia -kansalaisliike tempaisi helmikuussa Vantaalla Bio Grandissa ja kesäkuussa Helsingin Tavastiassa. Porkkanamafia kilpailuttaa yrityksiä kysymällä kuinka paljon ostotempauksen tuomasta lisämyynnistä yritys olisi valmis sijoittamaan energiatehokkuutensa parantamiseen. Parhaan prosenttiosuuden luvanneeseen yritykseen järjestetään ostotempaus. Uudessa käynnissä olevassa tempauksessa Porkkanamafia kilpailuttaa sähköyhtiötä yhdessä Ilmastotalkoiden ja kumppaniyritysten kanssa. Tässä Suomi-Ruotsi -kamppailussa on tavoitteena kiritä kiinni Ruotsin etumatkaa päästötalkoissa ja lisätä tuulivoiman käyttöä Suomessa.

Lisätietoja

Kansainvälisiä sivustoja:

Covenant of Mayors: www.eumayors.eu
EUCO2 80/50 -projekti: www.euco2.org

Valtio:

Energiatehokkuus ja kaupunkipolitiikka: www.tem.fi
Ruuhkamaksuselvitys: www.ruuhkamaksu.fi
Kestävät julkiset hankinnat: www.ymparisto.fi

YTV:

Seutu- ja ympäristötiedon ilmastotyö: www.ytv.fi/ilmastonmuutos
Jätehuollon Fiksu-neuvontamateriaali: www.ytv.fi/fiksu
Liikenteen Reittiopas: www.ytv.fi/reittiopas

Kaupungit:

Helsingin ympäristökeskus: www.hel.fi/ymparistokeskus
Helsingin energiansäästöneuvottelukunta: www.hel2.fi/esnk
Helsingin Energian energia ja ympäristö: www.helen.fi/energia
www.energianeuvoja.fi
Fillari Helsinki: www.fillarihelsinki.fi
Espoon ympäristökeskus: www.espoo.fi/ymparisto
Suurpelto: www.suurpelto.fi
Vantaan ympäristökeskus: www.vantaa.fi/ymparisto

Sitra:

Energiaohjelma: www.sitra.fi/Ohjelmat/energia

Kansalaisjärjestöjä:

Dodo: www.dodo.org
Porkkanamafia: www.porkkanamafia.fi

YTV Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta

Seutu- ja ympäristötieto

PL 521 (Opastinsilta 6 A), 00521 Helsinki

Puhelin +358 9 15611

Faksi +358 9 1561 369

www.ytv.fi

Lisätietoja

Leena Mikkonen-Young, puh. +358 9 15611

leena.mikkonen-young@ytv.fi

Ilmastokatsauksen lisätilaukset

[synt@ytv.fi](mailto:syt@ytv.fi)

www.ytv.fi/ilmastonmuutos